

Att resa i tid och rum

lilli fröberg

Att resa någonstans innebär förstås att förflytta sig från en plats till en annan. Men samtidigt kan vi göra andra slags förflyttningar, som till exempel mellan olika kulturer, klimat och språk. För mig blev det häromveckan aktuellt att konstatera att resor också innebär att man kan förflytta sig i tiden, för min del var det frågan om att gå tillbaka flera tiotals år.

Under kriget vistades jag, såsom 70 000 andra finländska barn, som krigsbarn i Sverige, och för mig blev det också sex efterkrigssomrar som sommarbarn i min familj. Mina svenska föräldrar var redan då i 50-årsåldern och de, liksom också deras två döttrar, finns inte mer. Det förunderliga och helt underbara är ju att vi numera har kontakt med följande generation; de ungdomar (50-åringar!) som kallar mig för moster. Och häromveckan blev det aktuellt att besöka min barndoms drömmort, där det en gång fanns allt som saknades här hemma, men där det framför allt både fanns och finns underbara människor. För 50–60 år sedan tog man hand om mig som sitt eget barn och i dag tar man hand om mig och min familj som självskrivna medlemmar av en välkommen närkrets.

Och vad fann jag då, 60 år efter första besöket och 45 år efter den senaste visiten på orten? Vad kan man annat än först konstatera att ens eget inre blir sällsynt aktiverat: minnen och minnesbilder dyker upp, ett kraftigt känslotumult uppstår, man fylls av tacksamhet över att ha fått så många människors kärlek och omtanke, och man blir påmind om en hel del episoder och detaljer bland allt man ser. Mycket hade förändrats, men visst fanns också något kvar, sådant som på varje ort personifierar det beständiga:

kyrkan, gravgården, hembygdsmuseet och småskolan, där jag insupit min första lärdom.

Min lekkamrat kom på besök och visst hade hon rätt då hon konstaterade att det var bra att vi möttes så här, annars hade vi knappt känt varandra! Den repliken utgjorde förstås inget hinder för minnen och glada skratt vid granskning av gamla fotografier och hågkomst av barnabravader. Gravgården fick också ett besök av oss, vid de aktuella gravarna fanns det bara ett outtalat ord inom mig, ett djupt känt TACK.

Det som gjorde det största intrycket var nog ändå den underbara, mycket kuperade naturen i denna del av Sveriges Norrland. Nu *såg* jag för första gången allt det vackra. Visst hade jag också varit uppe på det höga utsiktsberget förr, men aldrig tidigare hade den synen tagit andan ur mig såsom nu.

De långa stunder då vi, närmast vår värd **Sten** och jag, talade om gångna tider var ändå de ögonblick som var mest givande. Att jag i våra samtal i honom kände igen hans båda föräldrar kändes alldeles härligt! Små gester, tonfall, livsvärden, hembygdskärlek – allt möjligt berättade om gener och vem som varit fostraren. Livets gång – från släktled till släktled!

Om man inte fysiskt kan göra en resa i tid eller rum kan man försöka göra den i sina tankar. Omgivningen och många små ting gjorde min resa både lätt och angenäm, samtidigt som den hade ett djup av oanade mått.